

5. uge

Fredsfyrsten

Esajas' Bog 9-12

"For et barn er født os, en søn er givet os, og herredømmet skal ligge på hans skuldre. Man skal kalde ham Underfuld Rådgiver, Vældig Gud, Evigheds Fader, Freds Fyrste. Stort er herredømmet, freden uden ophør over Davids trone og over hans rige" (Es 9,5-6).

Hovedtanke

Guds fredsrike er målet.

Introduktion

"Det eneste sted, hvor man altid kan finde fred, sundhed, rigdom og lykke, er i et leksikon" (ukendt forfatter).

Det er nemt nok at reagere på diverse fredsiniciativer med hån og måske endda kynisme. For historien lærer os jo, at vi intet lærer af historien. Følgende udsagn stammer fra det fjerde århundrede efter Kristi fødsel: "Hvis du ønsker fred, så forbered dig på krig." Et eller andet sted "brænder" det altid. Der er altid nogen, der leger med ilden.

Det giver anledning til visse spørgsmål: Mon verden nogensinde falder til ro? Hvad hjælper indsatsen i det små, når de store foretrækker at lege krig? Giver fredsvisioner grund til optimisme? Hvad hjælper mod resignation?

Jesus kaldte de "fredsstiftende" for salige.

- Hvilken form for fred tænkte han mon på?
- Hvad kendetegner dem, der stifter fred?
- Hvem er et forbillede for mig i denne henseende?
- Hvor har jeg været med til at stifte fred?

Hvor der ingen retfærdighed er, står freden på lerfodder. Når Guds rige kommer, skal "retfærdighed og fred kysse hinanden" (Sl 85,11).

Oversigt

Søndag	Fredsløset	Es 8,23 til 9,4
Mandag	Fredsbarnet	Es 9,5-6
Tirsdag	Hvad kan blokere for fred?	Es 9,7-10,4
Onsdag	Fredsgerningen	Es 10,5-34
Torsdag	Fredsriget	Es 11
Fredag	Fredssangen	Es 12

Anbefalet læsning til denne uge: Es 9-12

Fredslyset

Es 8,23-9,4

Hvad antyder ordet "dog" i Es 8,23?

Hvornår har jeg med forundring oplevet, at der gik et lys op for mig?

Forståelse

"Indledningen (folk i mørke) knytter sandsynligvis an ved Es 8,23. Befrielsen fra den fremmede magt og tvangsarbejdets tyngende åg sker ved Guds indgriben ligesom dengang, Gideon besejrede midjanitterne med 300 mand (på Midjans dag; Dom 7). Det, Gud gør for sit undertrykte folk, sammenlignes med den første skabelsesdag (lys; sml. 1 Mos 1,3). Konsekvenserne nævnes også: høst og bytte er billeder på nyt liv og glæde. De konfiskerede støvler finder ikke anvendelse igen, men bliver brændt" (SEB 838).

Den foreliggende takkesang er et modstykke til den trøstesløse situation, Guds folk befinder sig i. Endnu er det på vandring gennem det store mørke, men det har dog set et lys. Menneskene sidder ganske vist stadig i dødsskyggernes land, men lyset skinner allerede over dem. Vejen gennem mørke og nød får en retning og et mål på grund af det store lys.

Galilæa, hvor nederlaget begyndte, skulle efter Guds vilje senere hen komme til at stråle. Det sted, hvor lyset først var blevet slukket, skulle lyses op igen.

Jesus som "verdens lys" kom til verden.

Anvendelse

Lyset fra Galilæa er også kommet til os. For en uge siden var det jul. Det er altid "jul", når vi åbner os for lyset fra Gud.

Refleksion

"Gud, du, som lyset og dagen oplod, selv er du lysenes kilde."

Fredsbarneret

Es 9,5-6

Hvordan beskrives fredsstifteren?

Hvilke af mine egenskaber har fredspotentiale?

Forståelse

"Omvæltningen, der skildres her, beror på, at et barn – den kommende konge – skal fødes. Nogle fortolkere ser en direkte sammenhæng med 7,14. Den nye konges ærestitler, som efter gammel orientalsk skik opførtes i kongedokumentet, nævnes allerede her ... navnet Fredsfyrste er i denne sammenhæng det vigtigste, fordi det udfoldes i det følgende og så at sige er et udtryk for et 'regeringsprogram'. Fred (shalom) betegner en tilstand, der fuldstændig er fri for ond indflydelse, et liv i balance præget af ret og retfærdighed. Det er Gud, der skaber denne tilstand med samme lidenskabelige iver, som kendetegner hans forhold til sit folk i øvrigt. Profetordet peger frem imod en genopretning af det gamle Davidsrige. Den kristne udlægning ser heri en henvisning til 'fredsfyrsten', Jesus Kristus (sml. Luk 1,32-33.79; 2,14.29-32)" (SEB 838).

"Herredømmet skal ligge på hans skuldre". Inden Jesus kunne overtage herredømmet, måtte han bære korset og tage lidelser og død på sig. Men nu er han som den opstandne Herre over alle herrer. Han skal bringe evig fred.

Anvendelse

"Herre, gør mig til et redskab for din fred,
 så jeg elsker der, hvor man hader,
 så jeg mægler, hvor der er strid ...
 så jeg tænder et lys, hvor der hersker mørke,
 så jeg bringer glæde, hvor sorgen bor."
 Franz af Assisi

Hvad kan blokere for fred?

Es 9,7 til 10,4

Hvordan harmonerer Guds barmhjertighed med hans vrede?

Hvornår vil hellig vrede være på sin plads i dag?

Forståelse

Gud havde lovet evig fred, men Esajas var nødt til at forkynde ulykke for sin samtid. Budskabet om dommen gjaldt Nordriget med dens hovedstad Samaria (9,7-8). Fire gange gentages det næsten stereotyp: "Trods det har hans vrede ikke lagt sig, hans hånd er stadig løftet" (9,11.16.20; 10,4).

Som blokeringer nævnes:

hovmod (9,8-9)

vildfarelse (9,15)

gudløshed og ondskab (9,16)

alles kamp mod alle (9,19)

uretfærdige love (10,1-2)

Esajas' domsord er skræmmende. Det, der hændte dengang, var frygteligt. Men katastroferne, som Gud tillod, havde den virkning, at der i det mindste var nogle i Nordriget, der kom til besindelse og tog forbindelse til de troende i Juda (2 Krøn 30,11). Det babyloniske fangenskab, der senere også ramte Juda, var endnu en anledning til, at mennesker ændrede holdning, så man kunne starte på en frisk. Således bidrog også Guds domme til, at troen overlevede hos Guds folk på gammeltestamentlig tid.

Anvendelse

Det er blevet vanskeligere for os at tale om Guds vrede. Mange forbinder det med et forkert gudsbillede. Men hvordan skulle himmel-råbende uretfærdighed og arrogant magtmisbrug kunne undgå at berøre ham? Skulle han virkelig bare trække på skuldrene af uretfærdighed og hylle sig i tavshed?

Refleksion

Hvor ser jeg eksempler på, at freden har trange kår i såvel privat, kirkelig som samfundsmæssig sammenhæng? Hvor er jeg kaldet til at rydde forhindringer for fred af vejen?

Fredsgerningen

Es 10,5-34

Hvornår bliver en domsafsigelse til et glædeligt budskab?

Kan jeg også se Guds hånd, når jeg rammes hårdt af skæbnen?

Forståelse

"Efter det syvende veråb i 10,1 følger et klageråb over den assyriske stormagt ... den udstrakte hånd, der fik stormagten til at virke som JHWH's strafferedskab, rækker nu ud efter Assyrien, som ikke så sig selv som redskab for den eneste sande Gud. At være en verdensmagt kan medføre illusionen om at være guddommelig, hvilket er lige så grotesk som billedet af en økse, der hugger den, der holder den ... Mens Assyriens rest er minimeret til ubetydelighed, så kan Guds folks rest til gengæld se en lys fremtid i møde. Opgaven er at drage den rigtige konsekvens af begivenhederne i verden og omvende sig til JHWH. Og selv om folket Israel efter eksilet skal blive talrigt igen, så vil den sande rest dog kun bestå af en lille gruppe (v. 22)" (Stuttgarter Altes Testament, 1695).

Anvendelse

I det ene øjeblik Guds forlængede arm (v. 5), i næste øjeblik selv under anklage. Det skulle ikke blive sidste gang i historien, at magter, der undertrykte andre, senere led samme skæbne. Der findes også eksempler på det modsatte: Gårsdagens undertrykte blev morgendagens undertrykkere. Men uret er og bliver uret, uanset hvem der udfører den. Også under historiens urolige forhold beholder Gud tøjlerne i sin hånd. Den, der over for Assyrien viste sig at være overmand, vil også ved dages ende være Herren (Åb 19,19-21).

Refleksion

"Så kast da al din smerte
på Herrens stærke magt,
o håb, o, håb, mit hjerte,
vær trøstig, uforsagt!
Du er dog ej den herre,
som alting råde bør;
Gud monne sceptret bære,
og alting vel han gør."
Adventistkirkens salmebog, 73,6

Fredsriget

Es 11 Hvilke forhåbninger knytter der sig til den lovede hersker "fra Isajs stub"?

Hvad kendetegner de mennesker, som jeg gerne søger råd hos?

Forståelse

Isaj var Davids far. I denne profeti drejer det sig altså om den jødiske kongeslægt. På Esajas' tid havde den allerede mistet meget af sin glans og sin magt. På grund af det babyloniske fangenskab var det så endelig sket med kongeriget. Fordums stolte træ var reduceret til en stub. Men den var ikke død. Den skulle frembringe en ny kvist. Denne kvist beskrives i v. 10 med et ord, der kan betyde "rodkud" eller simpelt hen "rod".

Denne beskrivelse passer ene og alene på Jesus Kristus, der er såvel rod som efterkommer af David, "rodkud og ætling" (Åb 22,16). Som Skaberen er han nemlig ophav til alt (Kol 1,16). V. 11-16 beskriver i bil- leder fra den gammeltestamentlige verden, hvordan Guds folk samles og sejrer over dets fjender. V. 10 går dog langt ud over Israels nationale område. Denne profeti er gået i opfyldelse, idet Gud ved Jesus Kristus tilbyder alle mennesker frelse.

Freden i denne vision er ikke begrænset til de troendes indre sjælefred, mens de ydre omstændigheder stadig er præget af katastrofer. Hele skaberværket inddrages. Erkendelse, visdom og forstand kommer igen til deres ret. Hvilken vision!

Anvendelse

Er skildringen af den paradisiske fred mellem dyrene ren utopi? Eller kan den give fantasien frit løb og føre til forandringer?

Fortsæt sætningen:
Fred er en tilstand, hvor ...

Fredssangen

Es 12

Hvad takkes Gud for i denne sang?

Hvordan kunne min fredssang lyde?

Forståelse

Første del af bogen slutter med en takkesang. Den afspejler de menneskers følelser, der oplever det messianske fredsrig. De ser tilbage på den retfærdige dom. Taknemmeligheden skyldes, at Guds vrede ikke fik det sidste ord. Gud styrker og trøster sit folk. "Gud er min frelse" (v. 2). Dette er troende menneskers erfaring og årsag til taknemmelighed og lovprisning. Frelsen er ligesom en brønd, man kan blive ved med at øse af (v. 3). Det gælder for israelitterne, men tilbydes alle mennesker (v. 4-6).

Frelse kan vise sig på flere måder. Det største, Gud har gjort for os, er frelsen gennem Jesus Kristus. Han er frelseren (Luk 2,11; ApG 5,31). Men også Gud, Faderen, kaldes sådan (1 Tim 1,1; Tit 3,4-6), for han sendte sin søn til verden og viste på den måde sin kærlighed til menneskene.

Resumé

At Guds evige fredsrig kommer, er sikkert og vist. Det motiverer til selv at være fredstiftere.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

1 "Vi vandt krigen, men tabte freden" (ukendt oprindelse).

Hvorfor lykkes det ikke, trods smertelige erfaringer, at skabe varig fred?

2 Es 9,1-6

Hvad kendetegner Jesus Kristus som fredsstifter?

I hvor høj grad kan løftet om den evige fred motivere til at medvirke til en relativ fred?

3 Es 10.1-4

Hvor ser vi nu om stunder hindringer for fred i privat, kirkelig og samfundsmæssig sammenhæng?

Hvor er det lykkedes at fjerne blokeringer?

4 Es 11

Hvad er det fascinerende ved denne vision? Hvordan lyder jeres eksempler på, hvad fred er?

5 Es 12,1-6

Hvad gør indtryk i de frelstes fredssang?

Hvordan kunne vores personlige takkesang lyde?

(Til ordstyreren: Giv eventuelt mulighed for at nedfælde korte tekster, som kan læses højt).